

Mindre meddelelser

Iagttagelser, som er godkendt af sjældenhedsudvalget, er mærket med stjerne (*).

Records approved by the rarity-committee are marked with asterisks ().*

STELLERS AND (*Somateria stelleri*)*
IAGTTAGET PÅ AMAGER, SOMMEREN 1968
D. 30. juni 1968 havde STIG KJÆRGÅRD RASMUSSEN ved stranden vest for Kongelunden på Amager og umiddelbart syd for Det inddæmmede Areal lejlighed til at iagttage en ved første øjekast ukendt and. Observatøren blev opmærksom på fuglen, da den kom flyvende sammen med en mindre flok Ederfugle (*Somateria mollissima*), fra hvilke den tydeligt skilte sig ud først og fremmest ved sin ringe størrelse og et fremtrædende mørkeblåt vingespejl kantet af hvidt for og bag. Flokken slog sig ned på vandet i en afstand af 50–100 m fra kysten. Under gunstige observationsforhold – god sigtbarhed og medlys – kunne anden iagttages i en 10×50 kikkert, indtil den forsvandt efter ca. 15 minutters forløb.

En uge senere – d. 7. juli – opholdt S.K.R. sig på Koføeds Enge nær ved Sydvestpynten på Amager, da anden kom flyvende mod vest sammen med en enkelt Ederfugl og passerede iagttageren i en afstand af 10–20 m.

D. 3. august 1968 opdagede JOHNNY L. PEDERSEN den samme fugl blandt en flok Ederfugle ved Sjællandsbroen og fik da mulighed for at tage et par farvefotografier af den. På en afstand af 20–30 m kunne forfatterne under gode iagttagelsesomstændigheder nøje studere fuglen og foretage sammenligninger med omkringliggende Ederfugle, Troldænder (*Aythya fuligula*) og Hvinænder (*Bucephala clangula*).

Sidste iagttagelse af anden blev gjort af BENT BØGGILD PEDERSEN ved Sjællandsbroen om aftenen d. 6. august 1968.

På grundlag af iagttagelser og fotografier er vi kommet til det resultat, at det drejer sig om en hun eller ungfugl af Stellers And (*Somateria stelleri*), og vi er i stand til at give følgende beskrivelse af denne:

På størrelse med en Troldand. På den svømmende fugl iagttoges kropsider med brede, uregelmæssigt formede lodrette striber dannet af vekslende og delvis sammenflydende sortbrune og lysere gråbrune partier. Sortbrun ryg og vinger, dog med næsten hvide vingspidser (håndsvingfjer). Halen var ret spids, helt mørk og

strittede for det meste skråt bagud og opad. Forbrystet og forhalsen mørk med kastaniebrun farvetone. Hovedets lyst gråbrune – muligvis vatrede – sider virkede mere eller mindre lyse afhængig af belysningsforholdene. Disse lyse felter på hovedets sider strakte sig bagud og forenedes på baghalsen. Isse og nakke mørke, nærmest chokoladebrune. Antydning af nakketop bemærkedes. På afstand så det ud, som om fuglen havde en hvid, ret smal ring om øjet. På nært hold tydede det imidlertid på, at det skyldtes hvide øjenlåg. Over øjnene sås en næsten rektangulær hvidlig plet. Næbform som Ederfugl, dog uden næbflige. Næbbets farve lyst gråligt. Stellers Andens pande var i modsætning til Ederfuglens ret høj. Endvidere kan nævnes, at fuglen blev set dykke, og at en dykning gennemsnitlig varede ca. 15 sek.

I flugten virkede den overvejende sortbrun, vingerne mørkest. De hvide vingspidser, der kunne ses på den svømmende fugl, bemærkedes ikke i flugten. Armsvingfjerene dannede et rektangulært mørkeblåt vingespejl, der såvel fortil som bagtil begrænsedes af hvidt. Når den baskede med vingerne, virkede spejlet næsten helt sort, hvorimod de hvide kanter sås meget tydeligt.

Stellers And er en arktisk fugl, som yngler ved kysterne af Sibirien fra Taimyrhalvøen til Beringsstrædet samt på det amerikanske kontinent ved Alaskas kyster. Den overvintrer hovedsageligt i Stillehavets lavarktiske kystfarvande og er endvidere en fåtallig, men regelmæssig vintergæst ved de norske kyster samt i den nordlige del af Østersøen (F. SALOMONSEN & G. RUDEBECK (Red.), 1964: Danmarks Fugle. – København).

Medens der fra tiden før 1900 kendes flere fund af Stellers And her fra landet, findes der fra dette århundrede hidtil kun oplysninger om en enkelt fugl, nemlig fra 1934 ved Lyø (FINN SALOMONSEN, 1963: Oversigt over Danmarks Fugle. – København).

JOHNNY L. PEDERSEN
STIG KJÆRGAARD RASMUSSEN

SUMMARY: Steller's Eider (*Somateria stelleri*)* observed on island Amager, summer 1968. – A juv. or ad. ♀ was observed on several occasions between 30. June and 6. August, mostly together

with Eiders (*Somateria mollissima*). A description of the bird is given. Most danish records of this species date from the nineteenth century, there being only one former record from this century.

LUNDSANGER (*Phylloscopus trochiloides*)*,
I KONGELUNDEN PÅ AMAGER, JUNI 1968

Søndag d. 2. juni 1968 var jeg som så ofte før i Kongelunden på Amager. Den dag var vejret varmt og solrigt og ligesom de foregående dage præget af østlig vind. Jeg begyndte min runde i skovens østlige del kl. 0400, og kl. 0430 var jeg kommet godt en trediedel af den nordøstlige del igennem, da jeg pludselig hørte fuglesang, der mindede mig om Stillits (*Carduelis carduelis*). Det blev mig dog hurtigt klart, at der var noget galt, og jeg begyndte at se efter fuglen. Jeg fik hurtigt øje på den, og blev noget forbavset over at se en *Phylloscopus sp.*, som dog ret hurtigt kunne bestemmes til Lundsanger (*Phylloscopus trochiloides*), idet jeg så et tydeligt lyst vingebånd i hver vinge og en tydelig lys, hvidlig og ret bred øjenbrynsstribe. Fuglen sad i toppen af en lille Weymouthsfyr (*Pinus strobus*), ca. 4 meter høj, sad er så meget sagt, for den var meget urolig, idet den på fluesnappermanér fløj ud og ind i toppen af den lille fyr, alt imens den sang på livet løs. Den sang også fra et af de mange birketræer, især fra en udgået gren i ca. 4 meters højde, her sad den ret stille, imens den sang, og her tog jeg en del farvefotos af den. Da kl. blev ca. 5, fløj den ud i en stor lysning, dannet af mange væltede Rødgraner (*Picea abies*) med kun et enkelt Rønnetræ (*Sorbus aucuparia*) tilbage, og fra dette træs top fortsatte den sin sang. Den opholdt sig mest helt oppe i toppen (ca. 10 m oppe) og var ret svær at se. Én gang så jeg den synge i flugten, idet den fløj skråt opad fra en sangpost til en anden. Kl. 0630 blev den tavs, men den begyndte atter kl. 07, nu sang den dog ikke så højt, og der var ret lange pauser imellem hver sang.

Jeg forlod stedet kl. 0800. STEN CHRISTENSEN var derude dagen efter (3. juni) og hørte og så den meget fint på samme sted og i omtrent samme tidsperiode.

Sangen mindede mig en del om Stillitsens, men den kunne også minde lidt om Jernspurvens (*Prunella modularis*). Den begyndte med tre til fire høje toner, så en sammensat trille, høj og lys, og til sidst et par korte toner. Hele sangen varede 2 til 3 sek. og lå i et ret højt toneleje ligesom Jernspurvens. I dette tilfælde var det vel muligt at feltbestemme fuglen alene på dens udseende, men dette er jo langt fra altid tilfældet, og det var da også dens sang, som her røbede dens tilstedeværelse og blev afgørende for min bestemmelse af den.

JOHNNY L. PEDERSEN

SUMMARY: A singing Greenish Warbler (*Phylloscopus trochiloides*)* was observed in the wood Kongelunden on island Amager near Copenhagen on 2. and 3. June 1968.

STEPPEHØG (*Circus macrourus*)*
IAGTTAGET PÅ AMAGER, 1968

D. 19. august 1968 iagttog undertegnede en et-årig han af Steppehøg (*Circus macrourus*) på engene foran Kongelunden. Fuglen, der kom flyvende fra Det inddæmmede Areal, blev holdt under observation i 7–8 minutter på afstande under 350 meter, bedst på afstande mellem 150–75 meter. I de første fem minutter af observationsperioden var belysningen den bedst tænkelige, mens fuglen de sidste par minutter blev iagttaget i modlys. Efter at have jaget lidt på engene forsvandt den mod øst ind over skoven. De bedste observationsbetingelser blev opnået, da fuglen gik ned i græsset 75 meter borte. Her sad den 20–25 sekunder i fortrinligt lys. Ved observationen blev der benyttet kikkert 10×50.

Da fuglen blev opdaget, blev den først antaget for en kærhøg. Få sekunder senere var det klart, at det enten var en Hedehøg (*Circus pygargus*) eller en Steppehøg. Dette fremgik af dens slanke bygning, lange slanke vinger og duvende lette flugt. Flere karakterer i fjerdragten afslørede hurtigt, at det var en ung han af Steppehøg.

Der blev ikke senere lejlighed til at eftersøge den, men det lykkedes BENT BØGGILD PEDERSEN at iagttage fuglen samme aften og den følgende dags aften, flyvende ind over Det inddæmmede Areal. Uheldigvis sås den i modlys, hvorfor det ikke var muligt for ham at bekræfte bestemmelsen. Han kunne dog bekræfte, at det enten drejede sig om en Hedehøg eller Steppehøg.

Mine optegnelser, gjort på stedet, var følgende: Mens fuglen fouragerede på jorden iagttoges følgende: Hovedet var lyst gråligt uden brune fjer, når undtages rester af en lys gråhvid slørrand, med mørkere markering i den lyse rand. På afstande over 100 meter var slørranden ikke synlig, men kunne ses mens den sad i græsset ca. 75 meter borte.

Undersiden iagttoges, både mens den fløj, og mens den sad. Strube og bryst var lyst brunhvide, brystet med tydelige mørke længdestriber, antageligt skaftstrejer. Bugen og undergumpen var ustribet lyst gråhvid. Halen var på oversiden askegrå, i udbredt tilstand med svage brede tværbånd. Underhalen var lysere med mørke tværbånd. Overgump og overhaledekfjer farvet lysegråt, næsten som halen, uden rent hvidt.

Vingeundersiden var meget karakteristisk. Undervingens dækfjer var lyst gråhvide med mørkere tværmarkeringer, næsten i form af tværbånd.

Samtlige armsvingfjer var næsten sorte i skarp kontrast til de lyse undervingedækfjer. De inderste håndsvingfjer, der mødes med armsvingfjerne, var hvidlige, hvilket gav en skarp kontrast til armsvingfjerenes sorte farve. Derimod var den resterende størstedel af håndsvingfjerne mørkt sortagtige, på en måde der kunne minde en smule om en han af Rørhøg (*Circus aeroginosus*). Afgrænsningen mellem de lyse indre og resterende mørke håndsvingfjer var glidende og udflydende.

Vingeoversidens dækfjer var bagtil grålige (store dækfjer), mens forreste og centrale del af vingedækfjerene (små og mellemste dækfjer) var gråbrune. Armsvingfjerene var som på undersiden sorte, her dog med en svag brunlig tone. Håndsvingfjerene var ligeledes sortagtige, mere velmarkeret end på undervingen. Iøvrigt var de inderste håndsvingfjer lyst gråhvide, den basale del af disse mere bleget askefarvet grålig.

Ved bestemmelsen bør især fremhæves vingeundersidens sorte armsvingfjer, som dannede et aflangt markant felt hen under vingen. Unge Blå Kærhøge (*Circus cyaneus*) og især unge Hedehøge viser langtfra tilsvarende så meget sort på armsvingfjerens underside. Unge Steppehøge i deres første dragt viser samtlige eller næsten alle armsvingfjer sortagtige, mens de udfarvede hunner viser samtlige armsvingfjer sortagtige. Udfarvede hunner af de to andre arter viser intet sort parti på undervingen, men til gengæld tre brede længdebånd hen under armsvingfjerene. Flerårige, ikke helt udfarvede hunner kan have de inderste armsvingfjers underside skygget mørkt.

De tydelige rester af en lys gråhvid slørrand kunne ses, i lighed med den rand Blå Kærhøg hun viser. Dette kendetegn udelukker ikke forveksling med Blå Kærhøg; denne kan dog udelukkes på adskillige andre karakterer. Derimod viser hunner og ungfugle af Hedehøg oftest ingen slørrand, og i givet fald kun en meget utydelig og smal rand, uden gråhvid farve.

Det bedste og lettest anvendelige kendetegn er de sortagtige armsvingfjer. Det kræver dog nogen øvelse at afgøre udstrækningen af det mørke på armsvingfjerene hos markante eksemplarer af unge Hedehøge og især Blå Kærhøge. Det mørke på undervingen er aldrig mere udstrakt end på halvdelen af armsvingfjerene hos Blå Kærhøg og for Hedehøgens vedkommende altid væsentlig mindre, eller slet intet.

De øvrige dragtkarakterer fortjener også at blive gennemgået, bl.a. fordi de viser flere interessante forhold, hvoraf et enkelt ikke er omtalt i den gængse litteratur. Det fremgik, at det var en han, ved at den manglede hvid overgump. Den havde højst nogle enkelte hvide fjer tilbage, som kun sås, når halen spredtes helt ud. Det lysegrå ho-

ved, lyst brunhvide bryst og lyst gråhvide bug viste ligeledes, at det var en han. Der var ingen tvivl om, at undersidens dækfjer alle havde været fældet én gang, idet den rødgule farve ganske var borte. Det passer med HØRRINGS (Fugle – Danmarks Fauna, København (1934)) beskrivelser af tidspunktet, hvor hannen begynder at anlægge en lyst blågrå dragt. Han angiver ligeledes farven på den toårige han til at være lyst gråblå på hovedet med gråhvid underside og med enkelte brune fjer på overvingens dækfjer. Den her beskrevne farve på undersiden passer udmærket på en etårig han. Derimod er der ingen angivelser om længdestrøbet bryst. HØRRINGS beskrivelser er imidlertid kun baseret på et fåtal skindlagte eller udstoppede fugle, og han har øjensynlig ikke haft en etårig han til sin rådighed. Sandsynligvis er striberne mørke skafstriber, en rest af den etårige fugls udseende, inden den ved næste fældning som toårig anlægger ustribet lyst gråhvid underside. Ungfuglen er i første efterår ustribet rødgylden på undersiden, men allerede det følgende første forår (maj) viser den unge hun mørke længdestrøber på rødbrun grundfarve. Det kunne tyde på, at den unge han på samme alderstrin viser mørke skafstregere på brystet, blot er fjerene gråhvide, ikke rødbrune som hos hunnen. Overvingens dækfjer havde et udseende, der svarede til det udseende, en toårig han ifølge HØRRING angives at vise.

Generelt kan det antages, at fuglen havde fældet samtlige dækfjer på vinger og krop én gang, og var delvis i fældning i hovedet, hvilket den brudte slørrand vidnede om. For at anlægge den toårige hans udseende, har den sandsynligvis manglet endnu en fældning af samtlige dækfjer på vinger og krop samt en komplet fældning af samtlige svingfjer. Den helt lyse næsten hvidlige udfarvede dragt opnår hannen tidligst i det tredje år (HØRRING, *op. cit.*). Dens karakteristiske vingetegninger ses dog allerede på den toårige han.

Steppehøgen er en tilfældig gæst, kun truffet ca. 15 gange i Danmark (SALOMONSEN, F., 1963: Oversigt over Danmarks Fugle – København). Den er ikke tidligere meldt fra Amager. Den yngler i Sydrusland og Kaukasus til SV-Sibirien, Turkistan og Altai. Den har af og til optrådt invasionsagtigt i Vesteuropa. Næsten alle de Steppehøge, som er fundet i Danmark, er fuge, der er blevet skudt. Dette vidner tydeligt om, hvor overset Steppehøgen er i Danmark. I Sverige ses den årligt.

STEEN CHRISTENSEN

SUMMARY: A juvenile male Pallid Harrier (*Circus macrourus*)* was observed on 19. August 1968 and again the following day on island Amager.

near Copenhagen. A detailed description of the bird is given and some characters used for separating it from Montagu's (*Circus pygargus*) and Hen Harrier (*Circus cyaneus*) are discussed. Very characteristic is the contrast between the blackish secondaries and the whitish inner primaries on the under surface of the wing. The breast was brownish white with dark (probably shaft) stripes. It is concluded that the bird was one year old.

STORTRAPPE (*Otis tarda*)* IAGTTAGET VED GILBJERGHOVED, MAJ 1968

Lørdag d. 4. maj 1968 iagttog følgende ornitologer: HENRIK DAHL, PER SCHOU, SØREN SCHOU, JØRGEN MUNCK, JAN HANSEN og undertegnede, 1 Stortrappe (*Otis tarda*) gøre trækforsøg ved Gilbjerg hoved, 2 km vest for Gilleleje, Nordsjælland. Fuglen kom flyvende i ca. 50 meters højde fra SSE lige i retning mod Gilbjergstenen (33 m over havet), hvor observatorerne stod. Cirka 25 m fra stenen bøjede fuglen af og fløj mod SW, hvor den kunne følges i kikkert ca. 10 km, indtil den forsvandt som en prik over Vejby kirke. Observationen gjordes fra 0605–0610. Kikkerter 10×50 og 12×50. Vejret var på det pågældende tidspunkt meget fint, helt skyfrit, vindstyrke 1 fra SSE, sigtbarhed ca. 25 km (Kullen og den svenske kyst kunne ses tydeligt). Iagttagelsesomstændighederne var særdeles fine, idet vi havde fuglen i medlys på en afstand af indtil ca. 25 meter i ca. 5 minutter.

Beskrivelse: Størrelse som Kanadagås (*Branta canadensis*), virkede i hele sin fremtoning set ind forfra som en grågås (*Anser anser*) med lyst hoved og hals, lyse forvinger og mørke svingfjer, blot var den meget mere kropstung, med en anden hovedform, samt større og længere hale. Vingegslagene var langsomme, kraftige og ret dybe, nærmest ørneagtige, mindende noget om enten en Stor Skrigeørn (*Aquila clanga*) eller en fiskeørn (*Pandion haliaëtus*) i aktiv flugt. Vingeprofilen som Fiskehejre (*Ardea cinera*), dog var håndsvingfjerene udspilede og opadbuede som hos ørne. Vingerne lange og brede med et svagt knæk. Forvingens farve hvidgrå med et bredt hvidt bånd tværs over vingen fra vingebasis til de store hånddækfjers begyndelse og et stykke ud på disse. Ved vingeknoen kunne på begge vinger anes en lille mørk plet i det hvide bånd. Alle håndsvingfjerene samt det yderste af armsvingfjerene var sorte. Vingunderside hvidlig med sorte håndsvingfjer og sort på det yderste af armsvingfjerene. Hoved og hals fremadstrakt, næbbet kort og lige, nærmest hønseagtigt. Hoved og hals var lysegrå, næbfarve grå, øjet mørkt. Af kropstørrelse virkede fuglen meget tung og tyk, nærmest svaneagtig. Halen var ret lang og bred, afrundet i spidsen. Hele

kroppens og halsens farve rødbrun med svage gule tværpletter og kraftige sorte pletter på tværs. Styrefjerenes spidser hvide, dannende et smalt hvidt bånd på halespidsen, adskilt i midten af et rødbrunt bånd. Over forbrystet sås et ret bredt rødbrunt bånd med ret svage mørke pletter. Undersiden lys. Benene bagudstrakt, synlige et lille stykke bag halens bagkant. Tilstedeværelsen af det rødbrune brystbånd og den betydelige størrelse viser, at det har drejet sig om en ♂.

Bortset fra en yngleføremkomst i 1860 er Stortrappen en tilfældig gæst i Danmark, der i alt er truffet 14 gange (SALOMONSEN, F., 1963: Oversigt over Danmarks fugle. – København). Den sidste forekomst før denne i 1968 synes at være en ♂ ved Klemensker på Bornholm d. 26. maj 1932 (LARSEN, A., 1952: Flora og Fauna 58: 9–21). FLEMMING BYSKOV PER PEDERSEN

SUMMARY: Great Bustard (*Otis tarda*)* observed in North Zealand. – On 4. May 1968 a migrating Great Bustard was observed at Gilbjerg hoved, the northernmost point of Zealand. It came from SSE in a light downwind, but when it approached the sea, turned WSW and followed the coast in this direction until it vanished as a point. The bird was observed in the morning in exceptionally fine and clear weather. A description of the flying bird is given. From the presence of a chestnut breastband and great size, it is concluded that the bird was a male.

The species is a casual visitor to Denmark with a total of 14 records, one of these being a breeding record (SALOMONSEN, F., *op. cit.*). Last record was from 1932 (LARSEN, A. *op. cit.*).

YNGLENDE SJAGGER (*Turdus pilaris*) VED BORRIS HEDE

Under et ophold på Borris Hede i maj måned 1968 blev jeg af gårdejer OVE HANSEN, Bakkely ved Hoven, d. 28. gjort opmærksom på ynglende Sjagger (*Turdus pilaris*) i en yngre bevoksning af fyr og blandet løvtræ, ca. tre kilometer nord for Hoven i udkanten af det militære skydeter-ræn, Borris Sønderland.

Sammen med hr. OVE HANSEN besøgte jeg stedet og fik med det samme mistanke om, at der muligvis var tale om tilstedeværelse af en mindre koloni, idet 6 Sjaggere blev iagttaget og hørt i og omkring beplantningen. Fuglene var tydeligt utilfredse med vor nærværelse, og enkelte fugle udførte det for Sjaggeren karakteristiske skinangreb, uden at vi dog var så uheldige at blive ramt af deres skyts.

Jeg fik forevist to reder med henholdsvis 3 og 6 æg. Æggene i begge reder havde olivengrøn bundfarve og var tæt besat med mørkebrune, ud-

viskede og uregelmæssige pletter. De tre æg i den første rede var kolde, hvorimod der blev ruget på æggene i den anden rede.

Dagen efter, d. 29. maj, besøgte jeg igen stedet og holdt lokaliteten under observation i ca. to timer. I alt blev der iagttaget 10 ad. Sjaggere, hvoraf jeg sluttede, at kolonien var på mindst 5 par.

Rede nr. et, den med tre æg, var forladt, og æggene var kolde og viste sig at være rådne. Reden var placeret 2,5 m over jorden i en 4 meter høj skovfyr (*Pinus sylvestris*) ca. 30 meter inde i bevoksningen.

Den rugende fugl i rede nr. to, redens med de 6 æg, forlod træet, da jeg nærmede mig. Flugt-afstanden var ca. 30 meter. Denne rede var bygget 2,2 meter over jorden, ligeledes i en skovfyr, hvis højde var ca. 4,5 meter. Træet stod i udkanten af bevoksningen.

D. 11. juni foretog jeg igen observationer på lokaliteten, og denne dag sås 9 ad. Sjaggere. Samme dag opdagede jeg endnu en rede med 6 æg. Reden var bygget 3 meter over jorden, og redetræet var i dette tilfælde en 5 meter høj røn (*Sorbus aucuparia*), der stod ca. 20 meter inde i bevoksningen. Der blev i yngleperioden ikke lokaliseret andre reder end de tre nævnte.

Ynglebiotopen var som nævnt en yngre bevoksning i sydøstkanten af Blåbjerg Plantage ved Hoven bestående af skovfyr, klitfyr (*Pinus contorta*), rødgran (*Picea abies*), eg (*Quercus robur*), almindelig røn, m.fl. Mod nordvest grænser bevoksningen op til den ældre del af plantagen, der her overvejende består af sitkagran (*Picea sitchensis*) og rødgran. Mod sydøst er åben landbrugsjord med flere levende hegn. P. UHD JEPSEN

breeding colony (c. 5 pairs) was localized, 3 nests containing eggs (one clutch deserted) were found between 28. May and 11. June. Descriptions of habitat and nest placings are given.

SJÆLDENHEDER PÅ CHRISTIANSØ, FORÅRET 1968

I lighed med tidligere år blev der fanget og ringmærket småfugle på Christiansø i foråret 1968. STIG JÜRGENSEN var på øen i perioden 16. april til 11. maj, ERIK JEPPESEN og undertegnede fra 8. maj til 10. juni, samt i en del af denne tid NIELS ERIK FRANZMANN. Af sjældnere arter bemærkedes følgende:

TURTELDUE (*Streptopelia turtur*)* En opholdt sig på øen d. 12. og 13. maj, 1 d. 21. maj, 2 d. 27. maj, 1–2 d. 30. maj og 1 d. 5. juni.

HÆRFUGL (*Upupa epops*). D. 19. april og d. 8. maj sås én fugl.

PIROL (*Oriolus oriolus*). En ♂ juv. sås og hørtes d. 14. maj.

DROSSELRØRSANGER (*Acrocephalus arundinaceus*). En blev fanget og ringmærket d. 29. maj.

HØGESANGER (*Sylvia nisoria*). En ♀ sås d. 28. maj.

LUNDSANGER (*Phylloscopus trochiloides*)*. En ivrigt syngende ♂ opholdt sig på øen d. 2. juni. Vingebåndet var ikke særligt tydeligt, men krops- og benfarve, øjenbrynsstriben og sang var meget karakteristiske.

RØDTOPPET FUGLEKONGE (*Regulus ignicapillus*). I lighed med mange andre steder dette for-

Sjagger ved rede på Borris Hede. (Fot. PUJ).

Fieldfare on the nest, Borris Hede.

SUMMARY: Fieldfare (*Turdus pilaris*) breeding at Borris, West Jutland, in 1968. – A small

år, konstateredes denne art også på Christiansø. D. 26. april blev en ♂ og en ♀ fanget og ringmærket. Hannen blev fanget igen d. 27.. D. 12. maj blev en fugl set og igen én d. 16. maj.

HVIDHALSET FLUESNAPPER (*Muscicapa albicollis*)*. To meget smukke hanner blev fanget og ringmærket henholdsvis d. 2. maj og d. 30. maj.

GULIRISK (*Serinus serinus*)*. En syngende ♂ observeredes d. 29. april.

KARMINDOMPAP (*Carpodacus erythrinus*)*

Skønt denne art efterhånden er blevet regelmæssig forårstrækgæst på Christiansø, er det store antal dette forår meget bemærkelsesværdigt. De iagttagne fugle var unge hanner samt formentlig også unge hunner. De sås meget fouragerende blandt mælkebøtter, hvor de åd de modne frø. Ufuldendt sang, 3-4 tonet fløjt, hørtes meget. En fugl blev fanget og ringmærket. Iagttagelserne var følgende: D. 26. maj: 1. - D. 28. maj: 1 syngende + 2. - D. 29. maj: 2-3 syngende. - D. 30. maj: 1 syngende. - D. 31. maj: 1 syngende. - D. 4. juni: 1 syngende + 1 ringmærket. - D. 5. juni: 2 syngende, ingen med ring. - D. 6. juni: 2 syngende.

HANS MELTOFFE

SUMMARY: Some rare birds on the island Christiansø, Baltic Sea, in spring 1968. - Among others, observations of a Greenish Warbler (*Phylloscopus trochiloides*)*, ♂, on 2. June and a Serin (*Serinus serinus*)*, ♂, on 29. April. The Scarlet Grosbeak (*Carpodacus erythrinus*)* was unusual frequent with a total of 12 birds observed and ringed between 26. May and 6. June.

SILKEHEJRE (*Egretta garzetta*)*
I SYDVESTSJÆLLAND

D. 1. juni 1968 iagttog min hustru og jeg 1 Silkehejre (*Egretta garzetta*) i fladvandssøen syd for dæmningen ved Sevedø nær Skælskør.

Fuglen var renhvid i hele sin fjerdragt med nakketop, som flagrede i den stærke vind, når fuglen strakte sig; det samme var et par gange tilfældet med de forlængede fjer omkring halepartiet. Næbbet var mørkt og spydformet og benene ligeledes mørke. I fuglens nærhed havde to Fiskehejrer (*Ardea cinerea*) hensynsfuldt stillet sig op i kanten af rørene til sammenligning med den hvide slægtning, hvis krop og ben synede godt og vel halvt så store som Fiskehejrens. Når fuglen stod stille, holdtes halsen så meget i S-form, at det flygtigt så ud, som om hovedet var anbragt direkte mellem skuldrene. Nu og da straktes halsen helt ud og opad og viste sig da omtrent lige så lang som kroppen, hvad der gav

fuglen et let og elegant udseende. Hvilestillingen blev af og til yderligere afbrudt af korte, hurtige løb på 5-7 skridt, hvorunder fuglen stak næbbet i vandet eller søbunden efter føde. Nogen stemme hørtes ikke. Da fuglen senere lettede, synede vingerne under flugten påfaldende brede og skovlformede og virkede kortere i forhold til kroppens længde end Fiskehejrens.

Fuglen var dagen før blevet iagttaget på nævnte lokalitet af forpagter RØNHOLT, Østerhovdegård, som næste morgen underrettede mig. Efter forpagterens senere udsagn var fuglen forsvundet efter 3-4 dages ophold på lokaliteten.

A. SCHAT KIELBERG

SUMMARY: A Little Egret (*Egretta garzetta*)* was observed at Sevedø in southwestern Zealand on 1. June 1968. A description of the bird is given.

NYT YNGLEFUND AF VINDROSSEL

(*Turdus iliacus*)* I VESTSJÆLLAND

I 1967 blev Vindroslen (*Turdus iliacus*) konstateret som dansk ynglefund for første gang (DYBBRO & KRUSE, 1968 - Dansk Ornith. Foren. Tidsskr. 62). Forfatterne var af den opfattelse, at yngleforekomsten måtte ses på baggrund af en tydelig ekspansion af artens udbredelsesområde i det sydlige Sverige gennem de seneste årtier.

Der er, siden den første artikel blev udarbejdet, ikke fremkommet nye interessante fund i Sydsverige, men derimod har Vindroslen i 1968 atter ynglet på den samme lokalitet i Vestsjælland, og i modsætning til forekomsten i 1967 er hele 2 kuld unger kommet på vingerne.

D. 26. april fandt J. KRUSE en vindrosselrede med 3 æg i en knækket rødgran (*Picea abies*) kun en snes meter fra det sted, hvor reden i 1967 var beliggende. Reden var placeret i 5 m's højde og sad tæt ind mod træets hovedstamme i en grenkløft. D. 1. maj indeholdt reden 5 æg og d. 9. maj 4 unger og 1 æg. D. 15. maj blev 5 unger ringmærket, og d. 21. maj forlod samtlige unger reden.

Dette hellige yngleforsøg blev fulgt op af endnu et kuld, idet der d. 23. juni blev fundet en rede med 3 store unger kun ca. 50 m fra det første redested. Den nye rede var placeret i en tæt gedebladsbevoksning (*Lonicera periclymenum*), som var vokset op omkring en væltet birk (*Betula* sp.). Den sad i en højde af 1½ m. Også disse 3 unger blev ringmærket. D. 26. juni sås 2 af ungerne blive madet af forældrefuglene et halvt hundrede meter fra redestedet.

Der synes ikke at herske nogen tvivl om, at det er det samme par, der har givet ophav til begge kuld, ligesom det efter alt at dømme er identisk med det par, der gjorde yngleforsøg på

den samme lokalitet i 1967. Et afgørende bevis kunne være opnået, hvis de gamle fugle var blevet fanget og ringmærket det første år. Dette kan imidlertid ikke siges at være forsvarligt over for en så sjælden ynglefugl og blev derfor ikke forsøgt.

Det mest spændende synes herefter at blive, om Vindroslerne også i de kommende år vender tilbage for at yngle på den samme lokalitet. Biotopen passer dem tilsyneladende udmærket. OTTERLINDS (Vår Fågelværlid 13: 147-48, 1954) forklaring vedrørende de ældre sydsvenske ynglefund, som går ud på, at fuglene på grund af dårlige vejrforhold er standset op under trækket nordpå og derefter er begyndt at yngle, synes under ingen omstændigheder at kunne tages i anvendelse, når vi ser på de danske yngleførekoster. Langt mere sandsynligt er det, at arten under sin mærkbare ekspansion virkelig er nået til Danmark, og at vi i de kommende år vil møde adskillige yngleførekoster inden for landets grænser.

T. DYBBRO

SUMMARY: In 1967 the Redwing (*Turdus iliacus*) was found breeding in Denmark (Western Zealand) for the first time (DYBBRO & KRUSE, *op. cit.*). In 1968 a pair* (presumably the same) bred again in exactly the same locality. The breeding was successful this year, 2 broods of 5 and 3 respectively being raised, in contrast to 1967 when the nestlings died after heavy rain.

YNGLENDE RØDTOPPET FUGLEKONGE

(*Regulus ignicapillus*)* VED ÅRHUS 1968

Medio april 1968 blev jeg af TORKILD MICHAELSEN og FREDDY MØLLER SØRENSEN gjort opmærksom på et par Rødtoppet Fuglekonge (*Regulus ignicapillus*), der holdt til i Forstbotanisk Have ved Århus.

Da fuglene syntes ret stationære, regnede vi med, at de ville oversomme eller muligvis yngle, hvilket i betragtning af artens voldsomme ekspansion de sidste par år ikke syntes ganske umuligt.

Midt i maj blev parret temmelig sky, hvorfor vi regnede med, at yngelen virkelig var kommet i gang. Trods talrige eftersøgninger af ovennævnte observatører og undertegnede lykkedes det ikke at finde reden før den 9. juni, da TORBEN DAM opdagede den under fotografering af fuglene, som han havde fået forevist med dette formål. Reden indeholdt på dette tidspunkt store unger, som var udflyet den 16. juni. Dette tidspunkt bekræfter litteraturens angivelser om artens ynglecycclus, der er forskubbet i forhold til den almindelige Fuglekonges (*Regulus regulus*), hvis

unger forlader reden omkring 1. juni eller ca. 14 dage tidligere.

4,2 m over jorden og $\frac{3}{4}$ ude under en gren var den på typisk fuglekongefacon ophængt på den sydvendte side af en gran (*Picea omorika purkayne*), hvis normale udbredelsesområde er Sydøsteuropa.

Den 29. juni klippede TORBEN DAM og jeg reden ned for nærmere at kunne analysere dens bestanddele og opbygning. Den ydre diameter var 7-8 cm, den indre 5-6. I dens ret forfaldne stand målttes højden til ca. 7 cm. Reden var kun ophængt i 4 hjørner. Den var befæstet med et væv af puppespind og birkebast, der fortsatte ned og dannede redens bund, hvor bastflager af indtil 6×1 cm var indvævet. Selve reden bestod af mos og mange hår, bl.a. fra hund og rådyr. Der var ingen udforing, og der fandtes kun et par enkelte fjer og dun.

Fundet ved Århus er det andet i Danmark, og det nordligst kendte overhovedet for arten.

PETER THOMSEN

SUMMARY: A pair of Firecrest (*Regulus ignicapillus*)* bred successfully in Aarhus in eastern Jutland in summer 1968.

RØDTOPPET FUGLEKONGE

(*Regulus ignicapillus*)*

YNGLENDE I MIDTJYLLAND 1968

D. 23. juni 1968 opdagedes et par Rødtoppede Fuglekonger (*Regulus ignicapillus*) i færd med at fodre et kuld nyligt udflyjende unger i Store Hjøllund Plantage i Midtjylland. Dette fund gav anledning til en yderligere eftersøgning af arten, hvilket resulterede i, at der blev fundet endnu 2 par i St. Hjøllund Pl., og i de følgende 2 måneder blev disse par (her benævnt A, B og C) fulgt næsten dagligt.

Ynglebiotoperne var for A og B's vedkommende gammel, åben granskov med en relativ »frodig« undervækst af hindbær, røn og 1-2 m høje ædelgraner omgivet af lysninger og afvekslende granbeplantninger. Det 3. pars ynglebiotop var en afdeling ca. 15 m høje og tætte ædelgraner, rødgraner og sitkagraner med kun få lysninger, men med et vestvendt skovbryn ud mod en dyrket mark. Den indbyrdes afstand mellem territorierne var ca. 300 m, 500 m og 600 m, og parrene havde yngletiden igennem ingen kontakt med hinanden, hvorimod Alm. Fuglekonge (*Regulus regulus*) fandtes ynglende på mindst de to af lokaliteterne. Det pågældende område af St. Hjøllund Pl. er karakteristisk ved at være den mest frodige og løvskovagtige del af Gludsted-St. Hjøllund plantagekomplekset, uden at der dog nogetsteds er tale om regulær løv- eller blandskov.

De 3 par Rødtoppede Fuglekonger fik i alt 5 (1,2 og 2) kuld unger, af hvilke de 3 kuld blev fundet, medens de endnu var i reden, der i alle tilfælde blev fundet efter, at æggene var klækket, og med de gamle fugle hyppigt og tillidsfuldt fodrende i min nærværelse.

De 3 fundne reder var alle anbragt i grantræer, hvor de var »ophængt« i kvistene under en gren på den samme karakteristiske måde, som den Alm. Fuglekonge benytter. Rede A fandtes ca. 11 m oppe og 1 m ude fra stammen i en ca. 16 m høj rødgran, der stod ud mod en skovvej; reden var orienteret mod S. Rede B sad i en højde af 4,2 m og 2,2 m fra stammen i en af biotopens få gamle hvidgraner; reden var vendt mod WSW og hang ud over et skovspor. Rede C fandtes i en ca. 16 m høj sitkagran, hvor den var placeret 3,3 m oppe og 2,8 m ude på en gren. Da sitkagranen stod i et vestvendt skovbryn, og redegrenen ydermere vendte mod W, var der her tale om en ret lav og meget udsat redeplacering. Fælles for de 3 reders placering var, at de var anbragt således, at de nærmeste omgivelser modtog meget sollys.

D. 3. august blev rede C nedtaget og undersøgt. Den var med mos og spindelvæv fæstnet til 4 kviste 3 cm under hovedgrenen og havde form som en dyb halvkugle. Redematerialet var mos og i mindre udstrækning lav, birkebark, rådyrhår og spindelvæv; indvendig var reden foret med et lag dun. Den ydre højde var 6 cm og den ydre diameter 8 cm, medens redeskålen var ca. 4 cm dyb og 4 cm bred. Målene og tildels også redematerialet svarer altså til de af PALMGREN (Nordens Fugle i Farver, 1: 215–18. – København (1958)) opgivne data for den Alm. Fuglekonges rede, og reden syntes da også at være identisk med denne arts reder.

Da fuglene var meget stationære, gjorde Æde hyppige besøg på ynglebiotoperne det muligt at følge den sidste halvdel af parrenes ynglecycklus ret nøje. De 2 af parrene har en næsten analog ynglecycklus, som her skal beskrives: Par B blev opdaget d. 23. juni, da det fodrede et kuld på mindst 7 lige udflyjne unger, som endnu d. 4. juli fodredes og så sent som d. 30. juli blev set sammesteds, men uden de gamle fugle. Regnes der med en samlet tid på ca. 50 dage fra redebygningens påbegyndelse til ungerens udflyvning (H. F. WITHERBY (ed.), 1952: *The Handbook of British Birds*, 1. – London), kommer man til, at redebygningen er påbegyndt medio maj. Medio juli blev det imidlertid klart, at parret var i gang med et nyt kuld, og d. 6. august fandtes reden med store unger, der fløj fra denne i løbet af d. 7. august. Dette kuld blev sidst set d. 18. august, da det endnu blev fodret. Rede nr. 2 er formentlig blevet bygget ult. juni. – På C opdagedes d.

25. juni fodrende et kuld på mindst 6–7 ikke ugegamlige unger, der endnu d. 27. juli blev set i samme område, og som blev fodret af hannen til midt i juli, da en formodning om, at et nyt kuld var påbegyndt, resulterede i, at en rede med 7–8 store unger blev fundet d. 27. juli. Dette kuld fløj fra reden d. 2. august og blev endnu d. 15. august fodret. Det sås sidste gang d. 18. august. Rede nr. 1 er formentlig påbegyndt primo maj og nr. 2 ultimo juni. Hos det 3. par (A) blev hannen opdaget med føde d. 25. juni, og d. 4. juli blev reden fundet; d. 7. juli fløj mindst 5–6 unger fra denne, og hele familien færdedes herefter i redens nærhed, til de sidste gang sås d. 27. juli. Reden må formodes at være påbegyndt ult. maj, og parret har rimeligvis kun fået ét kuld unger på vingerne. Det må her nævnes, at det under gunstige iagttagelsesforhold aldrig voldte besvær at skelne ungfugle af Rødtoppet Fuglekonge fra ungfugle af Alm. Fuglekonge, idet førstnævnte allerede ved udflyvningen fra reden havde tydelige anydninger af de gamle fugles sort-hvide striber på hovedets sider. – Efter d. 18. august foreligger der ingen iagttagelser af arten, hvilket kan skyldes en nedsat eksursionsaktivitet.

Set i relation til, at artens nordgrænse som ynglefugl indtil begyndelsen af 1960-erne var forløbende med den sydlige Østersøkyst og nogenlunde sammenfaldende med 16°C-isotermen for juli måned (K. H. VOOUS, 1960: *Atlas of European Birds*. – London), (gennemsnitstemperaturen i juli måned 1968 var for Danmark 15,1°C), er det bemærkelsesværdigt, at arten i 2 tilfælde formåede at få 2 kuld på vingerne.

Der forelå indtil 1968 kun 2 sikre danske redefund af Rødtoppet Fuglekonge, nemlig på Amager 1961 (S. W. NIELSEN, 1963: Rødtoppet Fuglekonge (*Regulus ignicapillus* TEMM.)) ynglende i Kongelunden 1961. – Dansk Ornith. Foren. Tidsskr. 57: 233) og Gribskov, Nordsjælland 1967 (S. CHRISTENSEN *in litt.*). Fra 1968 er der desuden 1 redefund fra Århusegnen (P. THOMSEN, 1970 – Dansk Ornith. Foren. Tidsskr. 64) samt en del iagttagelser af formodede ynglepar i forskellige egne af landet.

STEEN CHRISTENSEN takkes for kritisk gennemlæsning af manuskriptet.

HANS SKOTTE MØLLER

SUMMARY: Firecrest (*Regulus ignicapillus*)* breeding in Mid-Jutland in 1968. – Three breeding pairs were found in the Store Hjøllund Plantation. Two of the pairs raised two broods each, the third probably only one. Breeding habitats, nest placings, nest material and dimensions are described. Nestlings of the first brood left the nest on c. 20. June and nestlings of the second brood on 2. and 7. August. The fledged nestlings were

fed by the parents for 2 to 3 weeks after having left the nest and in some cases stayed longer, up to a month or more, in the vicinity of the nest.

GREENLAND REDPOLL

(*Carduelis flammea rostrata* (COUES))

BREEDING IN HIGH ARCTIC REGION

SALOMONSEN (Grønlands Fugle, København (1950)) states that the Greenland Redpoll (*Carduelis flammea rostrata* (COUES)) is a Low Arctic breeding bird and has never been found breeding in the High Arctic region in Greenland where it is replaced by Hornemann's Redpoll (*Carduelis flammea hornemanni* (HOLBØLL)). He records however that the boundary between the breeding areas of these two forms has changed in recent times. Owing to the amelioration of the climate, the southern form *rostrata* has extended its range considerably to the north, while the northern form *hornemanni* has withdrawn correspondingly.

The Greenland Redpoll has now occupied the whole Low Arctic region on the West coast. This is also the case on the East coast where, however, no distributional change has been recorded. According to SALOMONSEN (*op. cit.*), *rostrata* is one of the commonest breeding birds in the Angmagssalik Distrikt, breeding northwards to the Blossville Kyst. DEGERBØL & MØHL-HANSEN (Medd. om Grønland 104, No. 18: 1-30 (1935)) shot an adult ♀ at the head of Ravn's Fjord (Lat. 68° 30' N.) on 26th July 1932 and saw several young birds in this locality which constituted the northernmost breeding-place on the East Coast.

HALL (Dansk Ornith. Foren. Tidsskr. 60: 175-185 (1966)) saw only *hornemanni* in 1962 in the Holger Danskes Briller (Lat. 71° 25' N.)/Nordøst Bugt area (Lat. 71° 20' N.) of Southern Scoresby Land. HALL & WADDINGHAM (Dansk Ornith. Foren. Tidsskr. 60: 186-197 (1966)) saw *hornemanni* in Allday Dal and "Upper Pingodal" (Lat. 71° 35' N.) in 1963 - but no *rostrata*.

As members of the Dundee University Scoresby Land Expedition, we spent August 1968 in "Antarctic Dal", Deltadal, and Mesters Vig areas (Kong Oscar's Fjord) (Lat. 72° 00-10' N.). On 11th August we saw a family party of two adult Greenland Redpolls with six young near "Elefantbjerg", "Antarctic Dal" (Lat. 72° 00' N.). The young birds were soliciting food from the adults. Later, on 19th August, the party was reduced to six birds. They were much darker than *hornemanni* and showed the characteristic dark striations on the flanks. We are both familiar with this form on autumn migration at Fair Isle, (See K. Williamson, 1956: Dansk Ornith.

Foren. Tidsskr. 50: 125-133). A single adult was seen near Mesters Vig airstrip on 30th August. The family party seen by us at "Elefantbjerg" must have been reared locally; although the young were fledged, they were only capable of fluttering short distances. At Lat. 72° N. this is apparently the most northerly record of breeding on the East coast of Greenland.

We have subsequently learned from DAVID MARRIS (*in litt*) that he identified a family party of *rostrata* high up on the east side of Upper Schuchert Elv (Lat. 71° 30' N.) on 8th August 1963. Further, he and his brother Dr. RUSSELL MARRIS found *rostrata* and *hornemanni* both breeding in the Scoresby Sund inner fjordcomplex, for example in a willow copse nearly two metres high in Rypefjord (Lat. 71° 02' N.) on 4th August 1968. In a mixed flock of 40 or more, including fledged young, *rostrata* appeared to predominate. They suggest that hybridisation may occur here, as has been recorded at Orpik in the Upernavik District on the West coast, (See SALOMONSEN *op. cit.*: 518-519). DAVID MARRIS suggests that the only other place, outside the inner fjords, where willow copses of this size exist is in central S.W. Jameson Land, and he thinks it is not improbable that birds of the southern form may be found there.

The above notes seem to constitute the first breeding records of *rostrata* in the High Arctic region.

Hornemann's Redpoll *Carduelis flammea hornemanni* was also encountered by us during our visit. A family party of two adults and two juveniles was seen in Horsdal (Lat. 71° 50' N.) on 16th August; two adults at Sortebjerg hytte, Deltadal (Lat. 72° 05' N.), on 24th August; and a family party of two adults and three juveniles at Hamna hytte, Noret (Lat. 72° 12' N.), on 29th August.

Salomonsen (*op. cit.*) has referred to the tameness of Redpolls in Greenland at the close of the nesting season. All the birds seen by us were not only tame but inquisitive; on many occasions Redpolls would fly towards us from quite a distance and come twittering around us at a range of a few metres.

GEORGE and IRENE WATERSTON

DANSK RESUMÉ: Ifølge SALOMONSEN (*op. cit.*) er den Grønlandske Gråsisken (*Carduelis flammea rostrata* (COUES)) aldrig blevet fundet ynglende i den højarktiske del af Grønland, hvor den erstattes af den Grønlandske Hvidsisken (*Carduelis flammea hornemanni* (HOLBØLL)). I de senere årtier har *rostrata* udvidet sit yngleområde på vestkysten, således at den nu findes i hele den lavarktiske region her, men der er ikke kon-

stateret nogen ændringer af dens udbredelse på østkysten, hvor dens nordligste kendte yngleplads var Ravn's Fjord (68° 30' n.br.).

Følgende iagttagelser viser imidlertid, at den sydlige form *rostrata* nu har udvidet sit yngleområde på østkysten til den højarktiske region: Den 8. august 1963 sås en Gråsiskenfamilie på østsiden af den øvre del af Schuchert elven (71° 30' n.br.). Både *rostrata* og *hornemanni* blev fundet ynglende i Renland i et ca. 2 meter højt pilekrat i Rypefjord (71° 02' n.br.) den 4. august 1968. I dette område syntes *rostrata* at dominere. Den 11. august 1968 sås en *rostrata* familie bestående af 2 gamle fugle og 6 unger nær Elefantbjerget i Antarctic dal (72° 00' n.br.). Ungerne tiggede føde af de gamle fugle og kunne kun flagre korte stykker ad gangen (lige tilstrækkeligt til at de ikke kunne indfanges til ringmærkning!). Ungerne må derfor være udruget på stedet.

Der gives yderligere nogle forekomster af *hornemanni*, og Gråsiskens nysgerrige adfærd over for mennesker nævnes.

IAGTTAGELSER OG REDEFUND AF

SKÆGMEJSER (*Panurus biarmicus*)*

I VEJLERNE, 1968 OG 1969

I forbindelse med de undersøgelser over andefugle, Vildtbiologisk Station foretager i Vejlerne, har det været mig beskåret at færdes på dette store, særprægede reservat. Jeg har været så heldig at møde Skægmejser (*Panurus biarmicus*) på min vej i alt 5 gange i 1968 og 11 gange i 1969.

1968:

Den 29. juli: J. FOG og jeg så en flok på 4 fugle. Såvidt jeg kunne se, drejede det sig om 3 juv. og 1 ad.

Den 2. august: En flok på 8 fugle blev set af J. SCHOU på samme lokalitet. J. FOG og jeg observerede ved denne lejlighed hver en Skægmejse, måske samme individ. Den fugl, jeg iagttog, manglede tydelig skægstribe.

Den 10. august: Så 2-3 Skægmejser samme sted.

Den 9. oktober: Jeg så en flok på 13 Skægmejser. De var meget sky, idet de flere gange flygtede, da jeg forsøgte at nærme mig med kameraet. Flokken delte sig i 6 og 7. De 6 fløj pludselig højt op, steg og steg og drev mod syd-øst, ivrigt kviddende, og forsvandt til sidst. De 7 fløj også én gang højt til vejrs, men kom tilbage lidt efter. Flugten mindede om guldsmedenes. Fuglene sås pille i tagrørstoppen, måske søgte de modne frø.

Observationen af ungfugle samt den omstændighed, at fuglene ved de tre første observationer holdt til på samme lokalitet, tyder stærkt på, at

Skægmejsen har ynglet i Vejlerne i 1968, ligesom den utvivlsomt gjorde det i 1967 (L. KORTEGAARD & FINN JENSEN, 1968. - Dansk Ornith. Foren. Tidsskr. 62: 145).

Den 1. november: I en anden del af Vejlerne observeredes 3 Skægmejser. Måske har der således været tale om flere ynglesteder i Vejlerne i 1968.

1969:

Den 20. januar: Under en tur til den Vejle, som også besøgte den 1. november 1968, hørte jeg Skægmejsers tydelige kvinden, men ingen fugle blev set. Mejserne blev hørt på samme areal, som de 3 fugle opholdt sig på ved sidste besøg.

Den 4. februar: Under en recognoseringstur iagttog jeg 9 Skægmejser. Først hørtes fuglene, og da jeg gik efter lyden, fandt jeg frem til dem. Mejserne var meget sky. Til sidst fløj de i samlet flok højt til vejrs og ind over et udstrakt stykke rørskov. Fuglene færdedes på det areal, hvor 13 individer blev observeret den 9. oktober 1968.

Den 17. februar: Så 9 Skægmejser. Først 2 et sted (et par, ad.), dernæst 7 i en flok en km fra første sted. Fuglene ivrigt beskæftiget med at pille i tagrørstoppen. De har som andre småfugle for vane pludselig at bryde op og fare afsted.

Den 13. maj: Fandt en lille sø i en af Vejlernes rørskove, hvor 3 Skægmejser holdt til. 2 hanner og 1 hun. De fløj frem og tilbage, ivrigt søgende føde med meget hurtige bevægelser. De opholdt sig for det meste i rørskovens bund. Kun en enkelt gang sad de højt.

Samme dag iagttoges ved en anden af vejlerne 2 gange 2 Skægmejser (to par?) ca. 3,5 km fra hinanden.

Den 23. maj: Fandt ved omtalte lille sø fra den 13. maj rede af Skægmejse. Den lå i rørskovens bund. Der var 9 hvide æg med rødbrune pletter. Både han og hun var ved reden. Deres »tink-tink« lokede mig til. Hunnen forsøgte at gå på reden, medens jeg stod og så på det. Hendes farver var uanselige og velegnede som camouflage i den tætte, gulbrune rørskov. Hannens farver var klare og fine med tydelig skægstribe.

Reden var bygget af fine blade og græsstrå fra rørskovens bund. Den lå direkte på jorden som en vandhønserede. Fuglene var ikke nær så sky som vanligt. De fløj frem og tilbage og røbede reden. Ved et senere besøg var reden forladt og æggene ædt, måske af væsel.

Den 16. juni: Sammen med J. FOG m.fl. besøgte en lokalitet, hvor der holdt Skægmejser til i 1968. Nu iagttoges 2 ad. (han og hun), som gang på gang fløj til et bestemt sted i rørskoven med

føde i næbbet. Det må formodes, at parret havde unger.

Den 4. juli: På samme sted som den 16. juni så jeg 1 ad. han og mindst 3 ungfugle.

Den 28. juli: 2 Skægmejser sad samme sted som omtalt i de sidste to notater.

Den 31. juli: Så samme sted 6 juv. og 2 ad.

Den 13. november: En han og en hun Skægmejsse observeret ca. 500 meter fra det sted, jeg fandt rede den 23. maj.

Den 24. november: Iagttog 15 Skægmejser i en af de andre vejler, ca. på et af de steder, hvor jeg den 13. maj så et Skægmejssepar.

Den 5. december: Hørte en flok Skægmejser ved samme vejle. Så dem ikke. Efter lyden at dømme en flok på ca. 10.

Iagttagelserne i Vejlerne i 1968 og 1969 viser følgende:

Skægmejsen, der for første gang iagttoges i

Vejlerne i sommeren 1967, træffes nu almindeligt i området på alle årstider, således også i den egentlige vintertid. –

Der er fundet en rede med æg i 1969, men observationer af Skægmejsernes fordeling og opførsel sandsynliggør, at der i hvert fald yngler ca. 6 par. Sv. WARMING

SUMMARY: Observations of Bearded Tits (*Panurus biarmicus*) in the marshland Vejlerne, North-western Jutland. – It is supposed that the species bred in Vejlerne in 1967 and in 1968 (KORTEGAARD and JENSEN op. cit.). In 1969 one nest with 9 eggs was found, and observations indicate that at least six pairs bred. Records from the winter show that the species winters in North Jutland. A total of five observations in 1968 and 11 in 1969 are listed.

Anmeldelser

KENNETH MELLANBY: Pesticides and pollution. The New Naturalist 50. (221 pp., 2 farvetavler, 6 dobbelte sorttavler, 8 tekstfigurer). – Collins, London 1967. Pris: 30 s.

En velskrevet oversigt over nutidens meget omfattende forureninger m. v., givet på en forholdsvis begrænset plads, der ikke har tilladt alt for mange tekniske og kemiske enkeltheder; men den indeholder de nødvendige oplysninger for almen orientering i emnerne samt et tilstrækkeligt antal gode eksempler på årsager og virkninger. Teksten er skrevet for britiske læsere; men enhver med interesse for kulturskader på landskab, flora og fauna kan have stort udbytte af at studere den.

I bogens forskellige kapitler omtales forurening af luft og vand, såvel ferskt som salt, stråling, plantegifte af enhver art, insektdræbende midler og stoffer, der anvendes mod snegle og orme; endelig findes et afsnit om bekæmpelse af hvirveldyr, nærmere betegnet pattedyr og fugle, der har givet anledning til erhvervs- eller sundhedsmæssige problemer. En del britiske lovbestemmelser refereres, og der nævnes flere meget store tal for skadevirkninger.

Listen over de omtalte fugle og pattedyr ser lidt anderledes ud end en tilsvarende, der kunne kompileres for Danmark. Således har Vildkaninen ikke været i søgelyset her som i England, hvor dyrene har været bekæmpet på talrige måder, men

uden iøjnefaldende resultat indtil 1953, da myxomatose optrådte spontant. Sygdommen er sandsynligvis kommet fra Frankrig med smittede myg. I England har kaninernes lopper overtaget rollen som smitteoverførere, og dette har bevirket en forholdsvis langsom spredning af sygdommen; men alligevel blev den engelske kaninbestand reduceret til 10 % i løbet af 2 år. Musvåger og Røde Glenter i Wales, der for en stor del havde levet af kaniner, fik ingen unger i den første tid efter myxomatosisens opdukken; men i løbet af nogle år havde de vænnet sig til anden føde og ynglede normalt. Blandt fuglene opfattes Ringduen som skadedyr nr. 1, og Tamduen er højst besværlig i byerne. På Buckingham Palace har man givet de øvre gesimsers et plastikovertræk med god virkning; men de flokke, som menne skene fodrer på Trafalgar Square, er nok lige så vanskelige at komme af med som duerne på Rådhuspladsen i København. LØPP.

GEORGE, J. C. & A. J. BERGER: Avian Myology. (500 sider, mange fotografier og tegninger). – Academic Press, New York og London 1966. Pris: 144 sh.

Den klassiske metode ved undersøgelsen af fuglenes muskulatur er dissektion og beskrivelse af de enkelte muskler. I de senere år er histologiske og biokemiske undersøgelser kommet i forgrunden.